

Rapport om svangerskapsavbrudd for 2009

Register over svangerskapsavbrudd:

Kristin Gåsemyr

Joan Kristina Totlandsdal

Aase Gunn Mjaatvedt

Ingvei Seliussen

Utgitt av Nasjonalt folkehelseinstitutt
Divisjon for epidemiologi
Avdeling for Medisinsk fødselsregister
Register over svangerskapsavbrudd
Juni 2010

Tittel:

Rapport om svangerskapsavbrudd for 2009

Forfattere:

Kristin Gåsemyr
Joan Kristina Totlandsdal
Aase Gunn Mjaatvedt
Ingvei Seliussen

Rapporten kan lastes ned som pdf
på Folkehelseinstituttets nettsider: www.fhi.no

Design omslag:

Per Kristian Svendsen og Grete Sømmer

Foto omslag:

® Edelpix (M)

Trykk:

Nordberg Trykk AS

Opplag:

100

Innhold

1. Innledning	4
2. Materiale og arbeidsmåte	4
3. Kvalitetssikring	5
4. Kommentar	5
Figur 1. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner etter kvinnens alder 2000-2009.....	6
5. Tabeller og figurer	7
Tabell 1. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner etter kvinnens alder 1980-2009.	7
Tabell 2. Utførte svangerskapsavbrudd etter fylke 1980-2009.....	8
Tabell 3. Utførte svangerskapsavbrudd blant tenåringer (19 år og under) etter fylke 2005-2009.	9
Tabell 4. Utførte svangerskapsavbrudd i aldersgruppen 20-24 år etter fylke 2005-2009.....	10
Tabell 5. Utførte svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og kvinnens alder 2009. ...	11
Tabell 6. Utførte svangerskapsavbrudd etter type avgjørelse 2000-2009.....	11
Tabell 7. Utførte selvbestemte svangerskapsavbrudd etter metode 2006-2009.	11
Figur 2: Totalt antall nemndbehandlede begjæringer og totalt antall utførte nemndbehandlede inngrep 1999 – 2009.....	12
Tabell 8. Begjæringer etter vedtak i primærnemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2003-2009.	12
Tabell 9. Begjæringer etter vedtak i klagenemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2003-2009.	12
Tabell 10. Utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter indikasjon i abortloven § 2, 3. ledd bokstav a tom. c 2000-2009.	13
Tabell 11. Utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og indikasjon i abortloven § 2,3. ledd bokstav c og andre indikasjoner enn § 2, 3.ledd bokstav c 2009.	13
Tabell 12. Nemndbehandlede begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet 2009.	14
Tabell 13. Nemndbehandlede begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter fylke 2009.....	15
Tabell 14. Mottatte begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter 12. svangerskapsuke etter behandlerinstitusjon 2009	16
Tabell 15. Utførte svangerskapsavbrudd i Oslo fordelt per bydel 2009.....	17
APPENDIX A. § 2 i Lov 1975-06-13 nr 50: Lov om svangerskapsavbrudd	19
APPENDIX B. Om statistikken	20

1. Innledning

Fra 1979 foreligger det statistikk over antall begjæringer, antall innvilgede begjæringer og antall utførte svangerskapsavbrudd. Statistisk sentralbyrå har hatt ansvaret for den offisielle abortstatistikken til og med 2005.

Fra og med året 2006 har Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) vært databehandlingsansvarlig for Register over svangerskapsavbrudd (Abortregisteret) og har fått delegert oppgavene med innsamling og behandling av sykehusenes obligatoriske meldinger av begjæringer om svangerskapsavbrudd til Avdeling for Medisinsk fødselsregister (MFR).

Innsamling, lagring, behandling og utlevering av opplysninger i Abortregisteret er regulert i abortregisterforskriften med hjemmel i Lov av 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven) § 8 andre, fjerde og femte ledd, § 9 andre ledd, § 10, § 16 fjerde ledd, § 17 tredje ledd og § 34 fjerde ledd.

Denne rapporten viser endelige tall over begjæringer og utførte svangerskapsavbrudd i 2009.

2. Materiale og arbeidsmåte

Register over svangerskapsavbrudd ved MFR mottar bestemte opplysninger om sykehusenes behandling av kvinners begjæringer om svangerskapsavbrudd og om svangerskapsavbruddet på papirbaserte- og elektroniske meldinger fra alle meldepliktige helseforetak. Meldingene er basert på skjemasettet IK-1143 "Journal, protokoll og meldeskjema til Medisinsk fødselsregister ved begjæring om svangerskapsavbrudd" (Versjon 01.10.05). En kravspesifikasjon er utarbeidet som grunnlag for elektronisk innmelding.

Meldingene som gjelder selvbestemte svangerskapsavbrudd (svangerskapsvarighet innen utgangen av 12. svangerskapsuke) inneholder aidentifiserte personopplysninger, administrative opplysninger og medisinske opplysninger.

Meldingene om nemndbehandlede svangerskapsavbrudd (etter utgangen av 12. svangerskapsuke) er i utgangspunktet personidentifiserende og omfatter i tillegg til opplysningene nevnt over, data om indikasjon for svangerskapsavbruddet og om nemndbehandlingsprosedyren.

Meldingene om nemndbehandlede svangerskapsavbrudd som omfatter meldepliktige opplysninger etter forskrift for Medisinsk fødselsregister (abortloven indikasjon § 2, 3. ledd bokstav c - avbrudd på grunnlag av fosterutviklingsavvik og svangerskapsrelatert sykdom hos kvinnen), dvs. prenatal diagnostikk, medfødte misdannelser, obduksjonsrapport mv, registreres nominativt i Medisinsk fødselsregister. Spesifisert statistikk over patologiske tilstander/medfødte misdannelser i disse tilfellene inngår ikke i Folkehelseinstituttets offentlig tilgjengelige abortstatistikk, men inngår i datagrunnlaget for Medisinsk fødselsregister.

Meldingene om nemndbehandlede svangerskap etter de øvrige indikasjonene (abortloven § 2, 3. ledd bokstavene a, b, d, og e), blir etter kvalitetssikringen avidentifisert.

3. Kvalitetssikring

Begjæringene registreres fortløpende, sendes og lagres i en database i abortregisteret ved MFR.

Kvalitetssikringsrutinen består av kontroll av at meldingene inneholder alle opplysninger som er relevant og nødvendig for å oppnå formålet med registeret, jf. Abortregisterforskriften § 1-7. Blant annet omfatter dette:

- Begjæring mottatt dato
- Svangerskapets varighet fastsatt ved ultralydundersøkelse eller klinisk vurdering, eventuelt dato for første dag av siste menstruasjon
- Om svangerskapsavbruddet er utført
- Dato for utført svangerskapsavbrudd, ved medikamentelle svangerskapsavbrudd brukes dato for gitt medikament
- Begrunnelse for hvorfor avbruddet eventuelt ikke er utført

Dersom noen av de obligatoriske opplysninger mangler, eller ved meldefeil, etterspørres de enkelte sykehus for å komplettere innholdet og for korrigerings. Et svangerskapsavbrudd regnes til det kalenderåret svangerskapsavbruddet ble utført. I tvilstilfeller kontaktes sykehuset for nøyaktig dato.

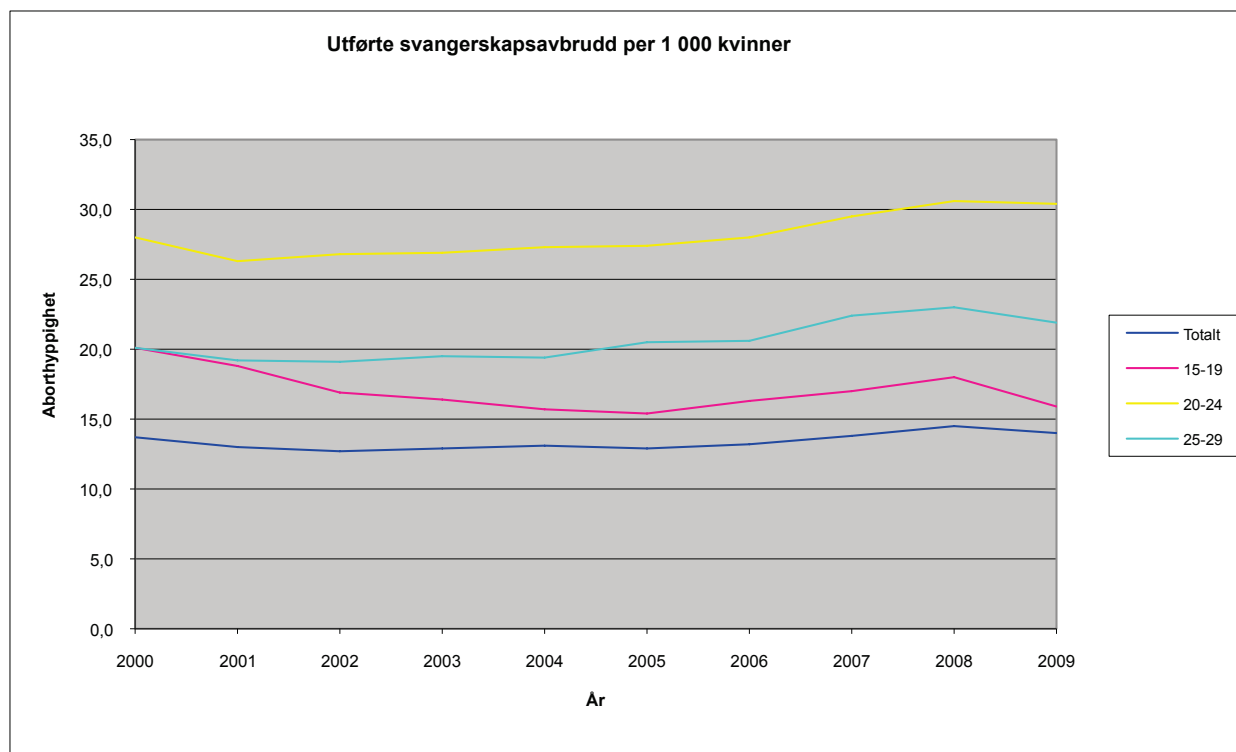
4. Kommentar

I 2009 ble det utført 15 774 svangerskapsavbrudd, 25,5 % av alle fødte (antall levendefødte 61 807 jfr. Statistisk sentralbyrå). Dette er 299 færre svangerskapsavbrudd enn året før. Antall innmeldte begjæringer var 17 840. Av alle utførte svangerskapsavbrudd i 2009 var 15 158 selvbestemte, og 616 nemndbehandlede dvs. etter utgangen av 12. svangerskapsuke. Dette utgjør en liten nedgang i nemndbehandlede avbrudd fra 634 i 2008. Østfold viser en jevn stigende tendens, mens Finnmark har hatt en jevn nedgang siden 2000. Se tabell 1.

Oslo og Troms hadde de høyeste avbruddstall per 1 000 kvinner i 2009, henholdsvis 18,8 og 16,9. Begge fylker hadde imidlertid en liten nedgang i andel avbrudd fra 2008. Møre og Romsdal og Vest Agder hadde færrest svangerskapsavbrudd med henholdsvis 10,2 og 10,6 per 1 000 kvinner.

Det var en nedgang i total antall tenåringsaborter fra 2008 til 2009, fra 18,0 til 15,9 aborter per 1 000 kvinner. Nivået er dermed igjen under 16 per 1000 kvinner som i 2004 og 2005. Finnmark, Troms, Telemark og Oslo er de fire fylkene med høyest forekomst av tenåringsaborter per 1 000 kvinner. Med unntak av Finnmark hadde disse fylkene og Hordaland og Vestfold en relativt stor nedgang i andel pr. 1000 kvinner fra 2008. Vest-Agder hadde lavest hyppighet av aborter blant tenåringer, se tabell 3.

Aldersgruppen 20-24 år har fortsatt den høyeste aborthyppigheten som i de siste 20 år. Det var tilfelle også i 2009. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner i denne aldersgruppen var 30,4 dvs. tre av 100 kvinner i denne aldersgruppen fikk utført en abort, se tabell 4. Oslo, Troms og Østfold har den høyeste hyppigheten av svangerskapsavbrudd i denne aldersgruppen mens Møre og Romsdal hadde lavest. Aust Agder hadde størst økning fra 2008 med 8,5 per 1000 og Nord Trøndelag størst nedgang med 5,9 per 1000, se tabell 4. Aldersgruppen 25-29 har hatt en nedgang fra 23,0 per 1000 kvinner til 21,9, ellers er de andre aldersgruppene stabile. Se tabell 1.

Figur 1. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner etter kvinnens alder 2000-2009.

Nemndbehandlede svangerskapsavbrudd

Begjæring om svangerskapsavbrudd etter 12. svangerskapsuke behandles i nemnd. I 2009 ble det meldt færre nemndbehandlede begjæringer enn i 2008. I alt ble 616 av de utførte svangerskapsavbruddene i 2008 behandlet i nemnd. Dette utgjorde 3,9 % av de totalt utførte. I 2008 var antall utførte 634. Av alle nemndbehandlede utførte avbrudd ble 600 avgjort i primærnemnd og 16 i klagenemnd, se tabell 6. Fra og med uke 22 er det kun fosterutviklingsavvik som er årsak til svangerskapsavbrudd etter Abortlovens § 2, 3. ledd bokstav c., se tabell 11.

Avbruddsmetode

Medikamentell avbruddsmetode er nå den mest brukte praksis ved selvbestemte svangerskapsavbrudd. I 2009 ble 67,4 % av de selvbestemte svangerskapsavbruddene gjennomført medikamentelt. I 2006 var andelen 45,3 %, se tabell 7.

Meldepliktige sykehus - meldevolum

Sammenlagt nemndbehandlet seks av de 37 sykehusene som meldte svangerskapsavbrudd etter 12. uke 59,5 % av alle begjæringene om svangerskapsavbrudd. Av de totalt 732 begjæringene om svangerskapsavbrudd etter 12. uke i 2009 nemndbehandlet Ullevål 16,1 %, St. Olav 11,8 %, Rikshospitalet 10,9 %, Akershus 6,4 %, Stavanger 6,8 %, og Haukeland 8,9 %. 16 av sykehusene nemndbehandlet under 1 % av sakene. Se tabell 14.

5. Tabeller

Tabell 1. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner etter kvinnens alder 1980-2009.

År	Totalt	Per 1 000 kvinner, etter alder								Samlet aborttall ¹
		Totalt	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	
1980	13 531	14,6	22,5	22,1	16,2	13,7	11,4	6,8	0,8	468,0
1985	14 599	14,7	21,7	26,1	18,1	13,8	10,3	4,6	0,8	477,0
1990	15 551	14,7	20,1	28,6	22,0	14,3	10,0	3,6	0,5	496,0
1995	13 762	12,8	18,0	23,9	19,5	14,5	8,9	3,6	0,4	444,0
2000	14 655	13,7	20,1	28,0	20,1	15,2	10,8	3,6	0,3	491,0
2001	13 887	13,0	18,8	26,3	19,2	14,8	10,2	3,7	0,3	466,5
2002	13 557	12,7	16,9	26,8	19,1	14,4	9,8	3,6	0,3	455,0
2003	13 888	12,9	16,4	26,9	19,5	15,2	10,8	4,0	0,3	466,0
2004	14 071	13,1	15,7	27,3	19,4	15,9	11,4	4,1	0,3	470,9
2005	13 989	12,9	15,4	27,4	20,5	15,1	11,0	4,0	0,3	468,2
2006	14 417	13,2	16,3	28,0	20,6	15,6	11,0	4,3	0,3	480,3
2007	15 165	13,8	17,0	29,5	22,4	15,9	11,2	4,2	0,4	502,0
2008	16 073	14,5	18,0	30,6	23,0	16,8	11,6	4,5	0,4	525,0
2009	15 774	14,0	15,9	30,4	21,9	16,8	11,4	4,8	0,4	507,6

¹ Beregnet antall svangerskapsavbrudd, som 1 000 kvinner ville ha fått utført, i løpet av sin fruktbare periode, gitt kalenderårets aborttrater og at ingen kvinner dør før 50 års alder.

Tabell 2. Utførte svangerskapsavbrudd etter fylke 1980-2009.

Fylke	1980		1990		2000		2007		2008		2009	
	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1000
Hele landet	13 531	14,6	15 551	14,7	14 655	13,7	15 165	13,8	16 073	14,5	15 774	14
Østfold	725	13,9	721	12,3	782	13,5	853	14,4	887	14,8	915	15,2
Akershus	1 298	14,0	1 633	14,6	1 589	13,9	1 726	14,2	1 799	14,5	1 834	14,6
Oslo	2 350	22,3	3 304	27,4	2 640	19,6	2 769	18,5	2 891	18,8	2 925	18,6
Hedmark	622	15,5	570	12,9	534	12,9	500	12,4	551	13,7	550	13,6
Oppland	592	15,1	537	12,3	568	13,9	529	13,4	575	14,5	554	14
Buskerud	680	14,1	765	13,6	784	14,0	720	12,6	836	14,5	773	13,3
Vestfold	582	13,8	626	12,8	636	13,7	764	14,9	782	15,1	694	13,3
Telemark	468	13,4	496	12,8	482	12,7	491	13,3	544	14,7	535	14,4
Aust-Agder	213	10,9	241	10,2	228	9,5	283	11,8	280	11,6	322	13,3
Vest-Agder	306	10,0	303	8,6	371	10,1	364	9,5	430	11,1	417	10,6
Rogaland	675	9,6	870	10,3	948	10,4	1 016	10,4	1 108	11,1	1 158	11,4
Hordaland	1 030	11,7	1 319	13,1	1 217	11,8	1 258	11,7	1 375	12,6	1 301	11,7
Sogn og Fjordane	271	12,4	269	11,0	229	9,5	237	10,4	256	11,3	267	11,8
Møre og Romsdal	624	12,2	632	11,2	557	10,1	558	10,4	630	11,8	552	10,2
Sør-Trøndelag	869	15,6	976	15,5	927	14,8	925	13,9	994	14,8	947	13,9
Nord-Trøndelag	271	10,0	348	11,5	314	11,0	365	13,1	410	14,6	375	13,3
Nordland	1 000	18,7	904	15,8	817	15,2	774	15,1	754	14,7	758	14,8
Troms	572	16,9	653	17,4	627	17,4	671	18,9	601	16,9	595	16,6
Finnmark	371	20,3	371	19,4	358	20,3	290	17,5	274	16,7	248	15,1
Ukjent	12	-	13	-	47	-	72	-	96	-	54	-

Tabell 3. Utførte svangerskapsavbrudd blant tenåringar (19 år og under) etter fylke 2005-2009.

Fylke	2005		2006		2007		2008		2009	
	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000
Hele landet	2 211	15,4	2 408	16,3	2 575	17,0	2 778	18,0	2 475	15,9
Østfold	130	16,7	141	17,4	166	19,9	160	18,8	145	16,9
Akershus	227	14,5	258	15,6	275	16,0	290	16,4	274	15,2
Oslo	246	19,4	260	19,7	249	18,4	308	22,3	258	18,6
Hedmark	87	15,5	109	18,8	85	14,2	99	16,2	99	16,1
Oppland	90	16,6	82	14,7	86	15,1	94	16,1	93	15,7
Buskerud	109	14,7	118	15,4	111	14,0	159	19,7	143	17,5
Vestfold	117	16,2	124	16,8	165	21,9	146	19,1	110	14,4
Telemark	85	16,1	106	19,5	114	20,7	135	24,4	109	19,7
Aust-Agder	54	15,6	54	15,3	55	15,3	51	13,9	66	17,8
Vest-Agder	62	11,4	78	13,7	71	12,1	92	15,6	67	11,2
Rogaland	167	12,4	178	12,9	195	13,8	202	14,1	202	13,9
Hordaland	191	13,2	220	14,7	218	14,3	268	17,3	202	12,9
Sogn og Fjordane	46	12,6	39	10,5	50	13,1	56	14,6	49	12,7
Møre og Romsdal	100	12,5	104	12,7	109	13,0	122	14,3	108	12,6
Sør-Trøndelag	106	12,4	129	14,6	155	17,0	152	16,5	132	14,2
Nord-Trøndelag	80	18,5	86	19,6	87	19,4	77	16,9	76	16,5
Nordland	143	18,6	143	18,2	188	23,5	164	20,4	157	19,5
Troms	104	21,7	112	22,7	129	25,7	125	24,4	108	20,7
Finmark	61	26,2	63	26,4	66	27,1	70	28,2	71	28,5
Ulkjent	0	-	4	-	1	-	0	-	6	-

Tabell 4. Utførte svangerskapsavbrudd i aldersgruppen 20-24 år etter fylke 2005-2009.

Fylke	2005		2006		2007		2008		2009	
	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000
Hele landet	3 699	27,4	3 807	28,0	4 063	29,5	4 344	30,6	4 473	30,4
Østfold	208	29,3	212	30,0	217	30,7	241	33,4	263	35,4
Akershus	391	31,1	368	29,4	389	30,8	433	32,6	409	29,6
Oslo	647	37,6	697	39,1	733	39,2	815	41,8	795	38,4
Hedmark	119	24,5	160	32,5	119	24,1	129	25,7	152	29,5
Oppland	138	28,3	116	24,2	129	27,1	153	31,3	173	34,3
Buskerud	165	24,5	183	27,1	189	27,8	224	31,8	209	28,9
Vestfold	178	28,7	200	32,4	197	31,5	195	30,1	210	31,1
Telemark	130	27,9	132	28,5	143	30,6	151	31,4	177	25,6
Aust-Agder	69	21,7	76	24,0	80	25,2	78	24,4	105	32,9
Vest-Agder	112	22,0	102	20,3	101	20,2	134	26,0	143	26,5
Rogaland	229	18,0	278	21,6	273	20,8	291	21,7	335	24,3
Hordaland	309	22,1	297	21,0	368	25,5	389	26,0	400	25,8
Sogn og Fjordane	50	15,6	52	16,7	65	21,1	64	20,7	73	23,0
Møre og Romsdal	139	18,7	136	18,6	154	21,4	161	22,1	154	20,7
Sør-Trøndelag	287	34,3	267	31,0	279	31,2	281	30,0	312	31,7
Nord-Trøndelag	106	28,0	103	27,0	105	27,8	120	31,6	100	25,7
Nordland	165	24,5	187	28,2	225	34,2	201	30,2	215	31,4
Troms	169	38,1	168	37,6	195	42,9	173	37,1	171	35,8
Finnmark	71	35,4	55	26,6	73	34,5	67	31,4	57	26,3
Ukjent	17	-	18	-	29	-	44	-	20	-

Tabell 5. Utførte svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og kvinnens alder 2009.

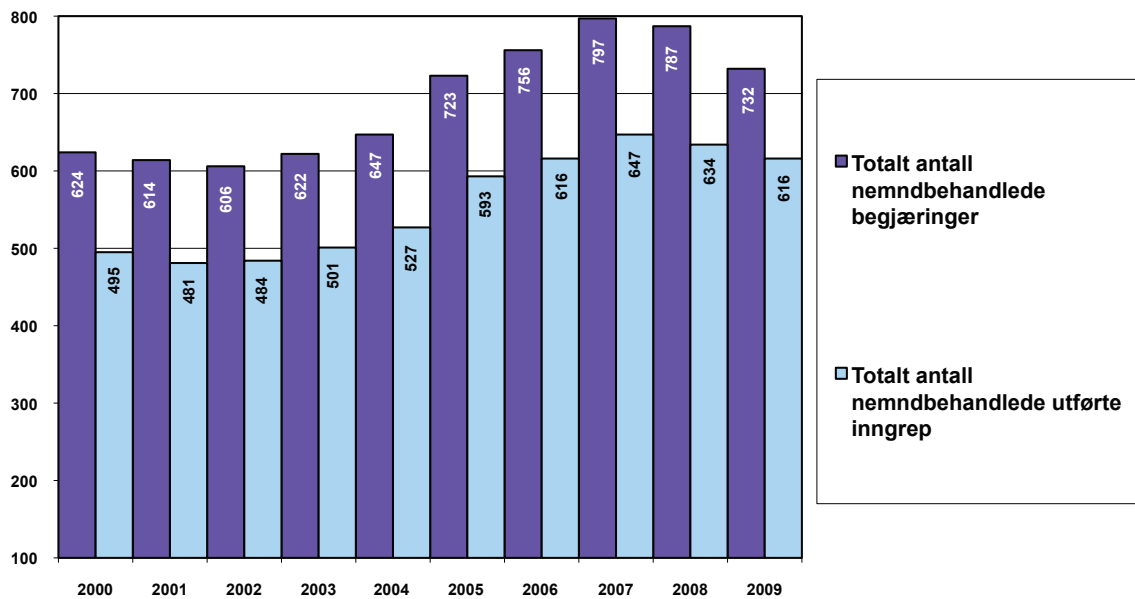
Alder	Totalt	Svangerskapets varighet i uker				
		12 og under	13-18	19-22	23 og over	Ikke oppgitt
Totalt	15 774	15 134	473	118	6	43
15-19	2 476	2 383	78	6	0	9
20-24	4 473	4 330	108	22	2	11
25-29	3 296	3 164	91	31	0	10
30-34	2 627	2 514	83	26	1	3
35-39	2 001	1 899	67	27	1	7
40-44	838	787	42	4	2	3
45-49	63	57	4	2	0	0

Tabell 6. Utførte svangerskapsavbrudd etter type avgjørelse 2000-2009.

År	Totalt	Selvbestemt	Avgjort i primærnemnd	Avgjort i klagenemnd
2000	14 655	14 133	509	13
2001	13 887	13 381	494	12
2002	13 557	13 060	489	8
2003	13 888	13 378	504	6
2004	14 071	13 541	524	6
2005	13 989	13 409	572	8
2006	14 417	13 785	618	14
2007	15 165	14 518	628	19
2008	16 073	15 439	623	11
2009	15 774	15 158	600	16

Tabell 7. Utførte selvbestemte svangerskapsavbrudd etter metode 2006-2009.

År	Totalt	Medikamentell metode	Kirurgisk metode
2006	13 785	5 718	8 067
2007	14 518	6 576	7 942
2008	15 439	8 635	6 804
2009	15 158	10 221	4 937

Figur 2: Totalt antall nemndbehandlede begjæringer og totalt antall utførte nemndbehandlede inngrep 2000 – 2009

Tabell 8. Begjæringer etter vedtak i primærnemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2003-2009.

År	Totalt	Innvilget	Avslått	Mangler vedtak ¹	Utført
2003	598	495	43	59	495
2004	619	515	48	56	515
2005	680	576	54	50	576
2006	735	649	52	34	618
2007	749	649	68	30	628
2008	742	646	59	37	623
2009	698	622	47	29	600

¹ Årsaker til manglende vedtak kan for eksempel være at kvinnen trekker begjæringen eller ikke møter i nemnd.

Tabell 9. Begjæringer etter vedtak i klagenemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2003-2009.

År	Totalt	Innvilget	Avslått	Mangler vedtak ¹	Utført
2003	25	5	16	1	5
2004	29	13	10	6	13
2005	39	13	14	12	13
2006	37	17	11	9	14
2007	48	24	15	9	19
2008	44	14	20	10	11
2009	34	19	11	4	16

¹ Årsaker til manglende vedtak kan for eksempel være at kvinnen trekker begjæringen eller ikke møter i nemnd.

Tabell 10. Utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter indikasjon i abortloven § 2, 3. ledd bokstav a tom e ¹ 2000-2009.

År	Totalt	Per 1 000	§ 2.3a	§ 2.3b	§ 2.3c	§ 2.3a og § 2.3b	§ 2.3b og § 2.3c	Ikke oppgitt	Annet ²
2000	522	0,49	42	280	155	25	1	2	17
2001	506	0,47	40	253	157	38	5	5	8
2002	493	0,46	50	219	175	40	1	-	8
2003	510	0,47	29	229	190	36	8	-	18
2004	530	0,49	36	238	202	31	6	4	13
2005	580	0,54	63	221	217	51	11	4	13
2006	632	0,58	42	298	211	49	10	3	19
2007	647	0,59	41	271	247	70	5	2	11
2008	634	0,57	49	276	243	45	9	1	11
2009	616	0,55	59	243	230	50	3	1	30

¹ Se Appendix A.

² Inneholder også § 2.3d og § 2.3e og kombinasjoner av de andre paragrafene.

Tabell 11. Utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og indikasjon i abortloven § 2,3. ledd bokstav c og andre indikasjoner enn § 2, 3. ledd bokstav c for 2009.

Svangerskaps varighet	Totalt	§ 2.3 c		Andre indikasjoner enn § 2.3 c	
		Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Totalt	616	256	100,0	359	100,0
12 og under	19	8	3,1	11	3,1
13	101	18	7,0	83	23,1
14	121	17	6,6	103	28,7
15	65	14	5,5	51	14,2
16	60	19	7,4	41	11,4
17	48	27	10,6	21	5,9
18	79	53	20,7	26	7,2
19	57	44	17,2	12	3,3
20	39	33	12,9	6	1,7
21	20	15	5,9	5	1,4
22	2	2	0,8	0	0
23 og over	6	6	2,3	0	0

Tabell 12. Nemndbehandlede begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet 2009.

Fullgatte uker	Nemndbehandlede begjæringer		Nemndbehandlede utførte svangerskapsavbrudd	
	Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Totalt	732	100,0	616	100,0
12 og under	23	3,1	19	3,1
13	116	15,8	101	16,4
14	128	17,5	120	19,5
15	76	10,4	65	10,5
16	68	9,3	60	9,7
17	55	7,5	48	7,8
18	89	12,2	79	12,8
19	70	9,6	57	9,3
20	54	7,4	39	6,3
21	25	3,4	20	3,3
22	8	1,0	2	0,3
23 og over	13	1,8	6	1,0
Ikke oppgitt	7	1,0	0	0,0

Tabell 13. Nemndbehandlede begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter fylke 2009.

Fylke	Begjæringer		Utførte svangerskapsavbrudd	
	Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Hele landet	732	100,0	616	100,0
Østfold	30	4,1	21	3,4
Akershus	94	12,8	84	13,6
Oslo	130	17,8	114	18,5
Hedmark	31	4,2	25	4,1
Oppland	26	3,6	25	4,1
Buskerud	33	4,5	29	4,7
Vestfold	31	4,2	27	4,4
Telemark	26	3,6	23	3,7
Aust-Agder	13	1,8	12	2,0
Vest-Agder	17	2,3	15	2,5
Rogaland	69	9,4	58	9,4
Hordaland	66	9,0	48	7,8
Sogn og Fjordane	13	1,8	8	1,3
Møre og Romsdal	27	3,7	18	2,9
Sør-Trøndelag	47	6,4	38	6,2
Nord-Trøndelag	15	2,1	15	2,4
Nordland	31	4,2	26	4,2
Troms	23	3,1	21	3,4
Finnmark	7	1,0	7	1,1
Ukjent	3	0,4	2	0,3

Tabell 14. Mottatte begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter 12. svangerskapsuke etter behandlerinstitusjon 2009

Pr. institusjon	Begjæringer		Utførte svangerskapsavbrudd	
	Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Totalt	732	100,0	616	100,0
Akershus universitetssykehus	47	6,4	43	7,0
Blefjell sykehus Kongsberg	2	0,3	2	0,3
Blefjell sykehus Notodden	1	0,1	1	0,2
Førde sentralsykehus	10	1,4	7	1,1
Haugesund sykehus	14	1,9	12	2,0
Haukeland universitetssykehus	65	8,9	46	7,5
Helselandssykehuset Sandnessjøen	1	0,1	1	0,2
Helse Finnmark, klin. Hammerfest	6	0,8	6	1,0
Helse Finnmark, klin. Kirkenes	2	0,3	2	0,3
Kristiansund sykehus	6	0,8	5	0,8
Molde sykehus	2	0,3	0	0
Nordland sykehuset Bodø	17	2,3	13	2,1
Nordland sykehuset Lofoten	1	0,1	1	0,2
Nordlandssykehuset Vesterålen	2	0,3	1	0,2
Rikshospitalet	80	10,9	61	9,9
Ringerike sykehus	7	1,0	6	1,0
St. Olavs Hospital	79	11,8	70	11,4
Stavanger universitetssykehus	50	6,8	43	7,0
Sykehuset Asker og Bærum	28	3,8	24	3,9
Sykehuset Buskerud	22	3,0	21	3,4
Sykehuset Innlandet HF, Elverum	20	2,7	15	2,4
Sykehuset Innlandet HF, Gjøvik	6	0,8	5	0,8
Sykehuset Innlandet HF, Kongsvinger	3	0,4	3	0,5
Sykehuset Innlandet HF, Lillehammer	10	1,4	10	1,6
Sykehuset Levanger	6	0,8	6	1,0
Sykehuset Namsos	4	0,6	4	0,7
Sykehuset Telemark	20	2,7	17	2,8
Sykehuset Vestfold, Tønsberg	22	3,0	20	3,3
Sykehuset Østfold	21	2,9	16	2,6
Sørlandet sykehus Arendal	14	1,9	12	2,0
Sykehuset Sørlandet Kristiansand	9	1,2	8	1,3
Universitetssykehuset i Nord-Norge	23	3,1	23	3,7
Ullevål universitetssykehus	118	16,1	103	16,7
Universitetssykehuset Nord-Norge Harstad	3	0,4	1	0,2
Universitetssykehuset Nord-Norge Narvik	2	0,3	2	0,3
Volda sjukehus	1	0,1	0	0
Ålesund sjukehus	8	1,1	6	1,0

Tabell 15. Utførte svangerskapsavbrudd i Oslo fordelt per bydel 2009

Bydel ¹	Utførte svangerskapsavbrudd 2009
Totalt	2 925
01 Gamle Oslo	310
02 Grünerløkka	330
03 Sagene	187
04 St. Hanshaugen	271
05 Frogner	305
06 Ullern	66
07 Vestre Aker	130
08 Nordre Aker	163
09 Bjerke	122
10 Grorud	131
11 Stovner	141
12 Alna	229
13 Østensjø	143
14 Nordstrand	145
15 Søndre Nordstrand	184
Ukjent	68

¹ Det oppgis administrative bydeler (- ikke geografiske)

APPENDIX A. § 2 i Lov 1975-06-13 nr 50: Lov om svangerskapsavbrudd

§ 2. Fører et svangerskap til alvorlige vansker for en kvinne, skal hun tilbys informasjon og veiledning om den bistand som samfunnet kan tilby henne. Kvinnen har krav på råd for selv å kunne treffe det endelige valg.

Finner kvinnen, etter at hun har fått tilbud om informasjon m.v. som nevnt og veiledning etter § 5 annet ledd første punktum, at hun likevel ikke kan gjennomføre svangerskapet, tar hun selv den endelige avgjørelse om svangerskapsavbrudd såfremt inngrepet kan skje før utgangen av tolvte svangerskapsuke og tungtveiende medisinske grunner ikke taler mot det.

Etter utgangen av tolvte svangerskapsuke kan svangerskapsavbrudd skje når

- a) svangerskapet, fødselen eller omsorgen for barnet kan føre til urimelig belastning for kvinnens fysiske eller psykiske helse. Det skal tas hensyn til om hun har disposisjon for sykdom
- b) svangerskapet, fødselen eller omsorgen for barnet kan sette kvinnen i en vanskelig livssituasjon
- c) det er stor fare for at barnet kan få alvorlig sykdom, som følge av arvelige anlegg, sykdom eller skadelige påvirkninger under svangerskapet
- d) hun ble gravid under forhold som nevnt i straffeloven §§ 197-199, eller svangerskapet er et resultat av omstendigheter som omtalt i straffeloven §§ 192-196 og § 199 eller
- e) hun er alvorlig sinnslidende eller psykisk utviklingshemmet i betydelig grad.

Ved vurderingen av begjæring om avbrudd begrunnet i forhold som nevnt foran i tredje ledd bokstav a, b og c skal det tas hensyn til kvinnens samlede situasjon, herunder hennes muligheter til å dra tilfredsstillende omsorg for barnet. Det skal legges vesentlig vekt på hvordan kvinnen selv bedømmer sin situasjon.

Kravene til grunn for innvilgelse av svangerskapsavbrudd skal øke med svangerskapets lengde.

Etter utgangen av attende svangerskapsuke kan et svangerskap ikke avbrytes med mindre det er særlig tungtveiende grunner for det. Er det grunn til å anta at fosteret er levedyktig, kan tillatelse til svangerskapsavbrudd ikke gis.

Endret ved lov 16. juni 1978 nr. 66, 11. aug 2000 nr. 76.

APPENDIX B. Om statistikken

Metadata for statistikkalender 2010

Nasjonalt folkehelseinstituttets offentlige tilgjengelige abortstatistikk på grunnlag av aidentifiserte data fra abortregisteret. Publisert med endelige tall 15. juni 2010.

Navn på statistikken

Rapport om svangerskapsavbrudd for 2009.

Databeskrivelse

Abortstatistikken 2009 er basert på aidentifiserte opplysninger fra lovbestemte meldinger om begjæringer og utførte svangerskapsavbrudd fra helseforetak som utfører svangerskapsavbrudd i Norge i 2009. De meldepliktige opplysningene om svangerskapsavbrudd i abortregisteret fremgår fra abortregisterforskriften § 1-7 pkt 1 til 7.

I 2009 ble av totalt 17 840 mottatte meldinger om svangerskapsavbrudd, 15 264 (85,6 %) meldt elektronisk og 2 576 innsendt som papirmelding. I 2008 var andelen elektroniske meldinger 83 %.

I alt 50 % av sykehusene som meldte elektronisk benyttet MFRs midlertidige registreringsløsning i 2009. Den fastsatte frist av Helsedepartementet, 01.01.2007, for overgang til helseforetakenes egne elektroniske systemløsninger er ikke overholdt. Kvalitetssikringsarbeidet vil ta lengre tid ved MFR så lenge man må opprettholde et dobbeltmottak av både papir og elektroniske meldinger. Når elektronisk melding er gjennomført fra alle helseforetak vil endelige tall kunne publiseres innen 6 måneder etteråret før.

Populasjon

Populasjonen er kvinner som har begjært/fått utført svangerskapsavbrudd i Norge i 2009.

Enhet

Antall, tilfeller per 1 000 kvinner og tilfeller per 1 000 kvinner i tilhørende aldersgruppe.

Kodeverk

Benytter ikke kodeverk i offentlig tilgjengelig abortstatistikk.

Formål

- Samfunnet skal kunne få innsyn i omfanget av svangerskapsavbrudd med eventuelle tidstrender i statistikken
- Sentrale myndigheter skal kunne føre tilsyn med at praksis er i overensstemmelse med lov og forskrift og faglig forsvarlighet
- Sentrale myndigheter skal kunne utføre epidemiologisk overvåking av svangerskapsutfall
- Samfunnet trenger grunnlag for målrettede tiltak for å forebygge uønskede svangerskap og abort

Brukere

Brukerne av statistikken er myndighetene, politikere, medier, forskere, studenter, publikum.

Viktige begreper

Samlet aborttall: Beregnet antall svangerskapsavbrudd som 1 000 kvinner ville ha fått utført, i løpet av sin fruktbare periode, gitt kalenderårets abortrater og at ingen kvinner dør før 50-års alder.

Selvbestemte svangerskapsavbrudd forstås som utførte svangerskapsavbrudd etter at kvinnen har begjært avbruddet innen utgangen av 12. svangerskapsuke.

Nemndbehandlede svangerskapsavbrudd er utførte svangerskapsavbrudd etter utgangen av 12. svangerskapsuke, hvor kvinnens begjæring er innvilget etter behandling i abortnemnd.

Meldepliktige helseforetak er de sykehus eller institusjoner hvor svangerskapsavbrudd foretas.

Datakilde

Opplysninger fra papir- og elektroniske meldinger om behandling av begjæring om svangerskapsavbrudd fra meldepliktige helseforetak i Norge. Data som inngår er blant annet svangerskapets varighet, lovgrunnlag, inngrepsmetode, samt kvinnens alder og bostedsfylke.

Lovgrunnlag

Innsamling, lagring, behandling og utlevering av opplysninger i registeret er regulert i abortregisterforskriften med hjemmel i lov 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven) § 8 andre, fjerde og femte ledd, § 9 andre ledd, § 10, § 16 fjerde ledd, § 17 tredje ledd og § 34 fjerde ledd.

Innsamling

Papir- og elektroniske meldinger om behandling av begjæring om svangerskapsavbrudd fra landets helseforetak som utfører svangerskapsavbrudd.

Datakvalitet

- Foreløpige tall er kvalitetssikret med tanke på manglende saksnummer og dobbeltregistreringer av meldinger. Dato for avbrudd etterspørres i noen grad. Registreringen av papirmeldingene er kontrollert.
- Endelige tall er kvalitetssikret både med tanke på manglende opplysninger og manglende samsvar mellom meldte opplysninger.

Inndelinger

- Tidsperiode: År
- Geografi: Bostedsfylke, bydeler i Oslo
- Alder: 5-års grupper: 15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44 og 45-49
- Annet: Svangerskapets varighet i uker inndelt i grupper, lovgrunnlag (indikasjon etter abortloven § 2,3.ledd bokstav a tom. e).

Oppdateringsfrekvens

- Årlig

Sammenlignbarhet over tid og sted

- Fra 2006 har Registeret over svangerskapsavbrudd mottatt meldingene om begjæring om svangerskapsavbrudd fra meldepliktige helseforetak og fremstilt statistikk – fra 1979 – 2005 ble dette gjort av SSB. Samtidig er abortregisteret under omlegging fra papirbaserte meldinger til elektronisk melding. Omleggingen og innføring av elektronisk melding har medført omfattende kvalitetssikringstiltak med oppfølging av det enkelte sykehus.
- Abortregisteret produserer i det alt vesentlige den samme offentlige statistikk som SSB publiserte tidligere.
- Samlet aborttall gir sammenlikningsmuligheter mellom fylkene og med andre lands aborttall.

Publikasjoner

- Svangerskapsavbrudd etter utgangen av 12. svangerskapsuke, rapporter 1999-2005: <http://www.fhi.no/artikler/?id=56171>
- Statistikk 2006: www.fhi.no, se tabeller 2006
- Rapport om svangerskapsavbrudd 2007 (PDF) <http://www.fhi.no/dav/956caa8168.pdf>
Nyhetsartikkel: <http://www.fhi.no/artikler/?id=72794>
- Rapport endelige tall 15. desember 2008:
<http://www.fhi.no/dokumenter/a098a5c14b.pdf>
- Rapport endelige tall 15. juni 2009: www.fhi.no/statistikkalender. Se 15.06.2009 for lenke til nyhetsartikkel og rapport med endelige tall for 2009.

